

vik i 1918 eller med »Dannebrog« til Sønderjylland i 1920 m.m.

Det er ikke blot blevet til den sædvanlige type slægtshistorie, men meget mere. Det er militærhistorie, søfartshistorie, men naturligvis også slægtshistorie på et meget begavet og interessant plan. Det kan naturligvis ikke direkte efterlignes på et tilsvarende niveau. På det mere jævne, skulle det dog være muligt at disponere en slægtsbog på samme måde.

Henrik Fode

Asger Uhd Jepsen: *Transport. Arbejdsmandens historie i 100 år, bd. 3.* (Fremad, 1985). 136 s. ill., kr. 188,00.

Henning Grelle og Anette Eklund Hansen: *Gartneri, land- og skovbrug. »Kampen mod uretten«.* *Arbejdsmandens historie i 100 år, bd. 4.* (Fremad, 1986). 135 s. ill.

Denne bog, som er tredje bind i serien om »Arbejdsmandens historie i 100 år« handler om transportarbejderne, hvis forhold gennem de sidste 100 år belyses ved hjælp af billeder, erindringer og en forbindende tekst. Bogen er i sin opbygning forsøgt lavet som en kronologisk gennemgang og beskriver de forskellige arbejdsområder, hvor arbejdsmanden tidligere spillede en væsentlig rolle samt ændringerne i arbejdspladsernes antal og karakter som følge af den teknologiske udvikling. Da bogen i meget høj grad benytter sig af erindringsstof, er den kronologiske opbygning i nogen grad slået i stykker. Dette betyder dog ikke så meget for helhedsindtrykket, idet erindringerne og det righoldige illustrationsmateriale er med til at give bogen karakter. Der er desuden en udmærket gennemgang af organisationsforholdenes udvikling,

arbejdsmandenes uddannelsesforhold og familieforhold.

Fjerde bind i serien om »Arbejdsmandens historie i 100 år« behandler arbejdsmandenes og deres familiers forhold i landbrug, gartneri og skovbrug, og som for de tidligere udsendte bind i serien, er også dette i høj grad baseret på erindringsstof, der er kædet sammen af en delvis kronologisk delvis tematisk fremstilling. Bogen er delt op i fire hovedafsnit der omhandler arbejderliv på landet, arbejderbevægelsen og landarbejderen, kampen for landarbejderens ret til at organisere sig og mekaniseringsprocessen i gartneri, land- og skovbrug. En af de centrale ting for bogens forfattere har været at gøre landarbejderne synlige, at præsentere dem som en klasse og fremdrage og forklare væsentlige sider af de arbejdsvilkår, der har været rammen for deres levebrød. Dette er lykkedes fuldtud, og bagsiden af landsbyidyllen er her blevet afdækket, især ved hjælp af de mange erindringsglimt, men også ved hjælp af et meget velvalgt illustrationsmateriale.

Henrik Vedel-Smith

Poul Strømstad: *Danske svende på valsen.* (Gjellerup & Gad, 1984). 72 s. 64,70 kr.

Der hviler et poetisk, romantisk skær over begrebet, »at gå på valsen«. Altså det fænomen, at håndværkssvende rejste, ofte til udlandet, for at dygtiggøre sig. Det var et fænomen, der nåede sit højdepunkt i forrige århundrede, og som Poul Strømstad gennem mange år har studeret. Det er derfor naturligt, at han i denne lille bog delagtiggør dansk skoleungdom i de vanskeligheder, der tidligere mødte ungdommen, der ville lære nyt.

Bogen er disponeret med en blan-